

Pretulu

pentru Sibiu pe 1 anu intregu
7 fl., pe 6 luni 3 fl. 50 cr., dusu
la casa cu 1 fl. mai multu pe
anu; — trimisu cu post'a in
laintulu monarchiei pe 1 anu
intregu 8 fl., pe 6 luni 4 fl. —
In strainatate pe 1 anu 10 fl. seu
22 franci, pe 6 luni 5 fl. seu 11
franci. — Numeri singuratici se
dau câte cu 10 cr.

OBSERVATORIULU

Diariu politicu, national-economicu si literariu.

Anulu IV.

Ori-ce inserate,
se platescu pe serie seu linia, cu
litere merunte garmondu, la prim'a
publicare câte 7 cr., la a dou'a si
a trei'a câte 6 cr. v. a. si preste
aceea 30 cr. de timbru la tesau-
rulu publicu.
Prenumeratiunile se potu face
in modulu celu mai usioru prin
asemnatiunile postei statului, a-
dressate de a dreptulu la Redacti-
nea Diariului
„Observatoriulu“ in Sibiu.

Nr. 46.

— Sibiu, Sambata 6/18 Juniu. —

1881.

Finantiile Ungariei.

Daca locuitorii ori-carui statu si-ar cunósce bine celu puçinu interesele loru personali si familiare, aru trebui se le pese de administrarea veniturilor statului, cá si de castigurile familiei proprie. Afara dóra de cersitorii orbi si ologi, tóta lumea contri'ue mereu in saculu celu desfundatu alu statului. Dara cautandu bine, nu acesta este capulu lucrului. Se dai si se dea tóta lumea; dara mai antaiu se affi limpede si lamuritu, care in ce proportiune platesce, si apoi statulu, legislatorii si gubernatorii statului ce facu cu sutele de milióne date de cátra poporu in grij'a si administrarea loru. A intreba despre acestea lucruri, este si dreptulu, dara si datori'a fiacarui cetatiénu de statu, incependu dela milionari pàna la pastorii de vite si pàna la proletarii din suburbie cetatiloru mandre si flamende.

Finantiile Ungariei cá de diece ani incóce au datu publiculu ocaziune la mii de discussiuni, dietei unguresci la certele cele mai infocate si vrasmasiesci, plutocratiei la castiguri fabuloase, care se potu asemena numai cu ploi'a de aur din mitologi'a elina. Plutocratii au storsu prin speculele loru cele maestreite dieci de milióne din pungile locuitorilor Ungariei, Transilvaniei si Croatiei. Nici-unu anu finantiariu nu se inchiaie fara deficite gróse de multe milióne, si nici-unu deficitu nu se póte coperi fara inprumuturi oneróse, la a caroru realisare se ceru nesce operatiuni finantiarie, de acelea, pentru care a scosu Isusu Christosu pe nerusinatii speculanti de bani din biseric'a Ierusalimului.

Estimpu scormonesce pulbere multa acea operatiune finantiaria, prin care ministrulu c. Szapáry a midiulocitu conversiunea datoriei cunoscute sub numele renta de aur, contrasa in anii trecuti, in suma de 400 (patru sute) milióne cu interese de 6%, in datoria de 545 milióne, si numai cu 4%. Press'a oficiósa si cea platita face cu acésta ocaziune unu spectacolu de triumfu, cá si cum ar fi cuceritu pe tóta Europ'a. Din contra, acei reprezentanti ai pressei periodice, cari au sciintiele finantiarie in degetulu celu micu si cari cunoscú tóte misteriele misielóse ale plutocratiloru intruniti spre a saraci pe popóra, in asia numite grupe finantiarie, isi batu jocu de acelu triumfu ilusoriu si nu le vine a felicita intru nimicu pe popórale tieriloru corónei unguresci. Las' cá chiaru unii deputati din diet'a unguresca tragu la indoiéla mare folosulu acestei operatiuni, s'au aflatu inse alti ómeni, adeverati publicisti finantiari, cari mai alesu in unele diarie din Berlin au demascatu fórté uritu charlataneriile plutocratiei.

Spre a pricepe bine starea lucrului, noi vomu da informatiunile, pe care le tinemu de cele mai esacte, atátu cá-ci sunt scóse in partea loru cea mai mare din cartea mare a Ungariei si din actele care se tinu de ea, cátu si pentru-cà ne convingu si pe noi calculele loru arithmetice, care nu se potu infrange niciodata cu frase bombastice.

Subscriptionile la conversiunea rentei de 400 milióne deschise pe piatile Europei au trecut preste patru miliarde, o suma acésta, ce póte ameti multe capete altumentrea destepete. Inainte de a judeca despre acelu succesu parutu, este de necessitate imperiósá, cá se dàm unu conspectu cátu mai exactu alu toturoru datoriloru statului Ungariei, cu câte s'a incarcatu elu dela dualismu incóce. Datoriile acestui statu se potu inparti in trei clase principali.

1. Datoriile pe care Ungari'a le luà asupra'si in anulu 1867 pe temeiulu invoielei dualistice din datori'a monarchiei intregi, de aprópe trei miliarde.

2. Datoriile de statu contrase numai de cátra Ungari'a, precum se dice, pentru scopuri productive, cá cali ferate, canale etc

3. Datoriile facute spre a coperi deficitulu

fiacarui anu, resultatu din administrarea finantielor statului.

1. Partea de datorii cáta se vine pe Ungari'a din sum'a totala a datoriloru monarchiei austriace, pe temeiulu art. XII este numai de 600 milióne fl. v. a., dupa care se platescu pe fiacare anu interese in suma de v. a. fl. 29.188,000 (douedieci si noue milióne una suta optudieci si optu de mii); sau daca vei considera, cá din acelea interese 11.776,000 se platescu in moneta sunatória, poti pune fára pecatu acestea interese la sum'a rotunda de 30 milióne fl. v. a. pe fiacare anu.

Totu in acésta categoria a datoriloru cadu si cele urbariali regulate dupa revolutiune de cátra gubernulu centrale austriacu, inse cu conditiune respicata, cá fiacare tíera se'si rescumpere ea insasi pe iobagii si pe sclavii sei de sub domni'a aristocratiei. Acelea datorii urbariali (bonuri rurali) liquidate in regula la a. 1867 au fostu:

a) Pentru iobagii Ungariei
proprie numai fl. 131.224,040

b) Pentru cei din Banatulu
Timisiórei fl. 39.897,220

c) Pentru iobagii din Tran-
silvani'a suma enorma de . . . fl. 68.101,840

d) Pentru ai Croatiei numai fl. 13.038,660

Sum'a totale a datoriloru ur-
bariali trecute la statulu Ungariei fl. 252.261,760

Adauge susu citat'a suma din
datori'a comuna fl. 600.000,000

face cu totulu datori'a cu care s'a
ruptu Ungari'a de cátra Austri'a
prin dualismu fl. 852.261,760.

Uitaramu se spunemu, cá interesele la acele patru datorii urbariali sunt florini 16.460,561 pe anu. Adauge la acestea interese cele treidieci milióne platite pe fiacare anu la datoriile comune de síese sute milióne, facu v. a. fl. 46.460,561.

In cátu pentru datoriile urbariali, este bine a insemna chiaru acilea, cá acelea dela 1867 s'au mai inmultitu prin incuviintiarea de mai multe desdaunari, cátu legitime, cátu si numai fictive, minciunóse, sub diverse titluri, cá rectificare de computuri anteriori, cá dieciuéla, cá pentru rescumpararea viiloru asia, cátu de exemplu numai in Transilvani'a capitalulu coprinsu in obligatiuni rurali au ajunsu la sum'a de 82 milióne fl. v. a., suma in totu casulu exorbitanta pentru acésta tierisióra, suma cu atátu mai virtosu de scandalu, cá-ci pare cá sunt si afurisite si blastemate acelea desdaunari, candu vedi, cá din ele nu se alege nimicu pe lume in manile familiiloru „desdaunate“ in modulu acesta.

Dara se ne intórcemu la ordinea prefipta mai in susu.

2. A dou'a categoria a datoriloru unguresci de statu se compune din asia numitele inprumuturi de investitiuni, candu adeca cineva ia bani inprumutu numai cu scopu de a'si inbunatatí mosii'a. Acelea datorii sunt:

a) Inprumutulu pentru facerea de cali ferate votatu prin art. de lege XIII totu din a. 1867 in suma de v. a. 85.125,000 in moneta sunatória de argintu, cu interese anuali de 5 milióne 627,000 fl. v. a.

Altu inprumutu, totu de cali ferate, votatu prin art. XV din a. 1871 in suma de 6.624,300 fl. v. a. cu dobenda anuala de 404,814 fl.

Ambele inprumuturi sumate la unu locu facu: 91749000 fl. v. a.

b) Sub pretestu cá se ajute pe proprietarii de vii, se mai votà unu inprumutu de natura urbariala cu titlu de inprumutu alu dieciuelei din vii, in suma de v. a. fl. 21.670,000 la care interese si amortisatiune facu pe anu 3 milióne 975,000.

(Va urmá.)

Despre activitatea comitetului electorale.

„Ce activitate? Acelu comitetu dorme, nu lucra nimicu.“

Sunt diece luni de dile, de candu unii ómeni incepusera se sbiere si continuara a sbiera necurmatu asupra comitetului, tocma pre candu acesta lucrà cu mai multa grija si cu energia, dara in liniste. Sbieratorii inse pretindea, cá paserile se se prinda batendu tob'a. De s'ar fi lucratu dupa capritiulu acelor ómeni, natiunea romanésca nu ar fi avutu nici cea mai mica ocaziune a'si pune in istori'a sa dilele din 12, 13, 14 Maiu.

Conferenti'a generala au alesu altu comitetu mai numerosu decâtu celu din anulu 1878 carele fusese numai organulu alegatoriloru romani ardeleni. De atunci se implini numai o luna, dara sbieratorii pretindu érase se se bata tobele; se vede cá ei nu se pricepu de locu la vreo alta procedura, in politica, de cátu numai a face gura mare, cá se affe si adversarii la momentu ori-ce se face. Asia ceva inse intre ómenii cu mintea sanetósá in tóta lumea se numesce tradare.

Dara de unde sciu ddloru, cá comitetulu celu nou nu face nimicu? Cine le-a legatu de nasu acelu „mare secretu“? Si daca ar fi ce nu este, cá se nu lucre nimicu, sciti cá nu ati avea nici unu dreptu se strigati asupra lui? Aflati, cá comitetulu este, prin o regretabila precipitare, alesu asia, cá partea ce se afla in Sibiu este in absoluta minoritate, éra maioritarea membriloru e alésa din tóte celelalte parti ale tiei; prin urmare de câte-ori sunt a se lua concluse obligatíe, cauta se fia intrebati prin posta sau prin telegrafu, daca nu totu-deauna toti, incai unii din cei externi. Cititi list'a membriloru si ve convingeti. Asia se compunu organele executive? Asia se ajuta activitatea loru?

Si apoi: caletoriile, tipariturile, corespondentiele, telegramele, publicatiuni in limbi straine nu costa tocma nimicu? Cati cruceri orbi au datu sbieratorii pàna acum la spesele acelea?

Comitetulu s'a mai adressatu cu urmatoriulu cerculariu:

„Nr. 2—1881.

Cátra onoratii presiedinti ai cluburilor cercurilor electorale din Ungari'a si Transilvani'a.

Spre a Ve aduce in positiunea de a potea informa in modu esactu si autenticu pe onoratii membrii ai clubului, carui aveti onórea de a presida, subscrisulu comitetu Ve transpune aici sub A. alaturatu unu estrasu autenticu din processulu verbale alu conferentiei generale electorale tinute in Sibiu la 12—14 Maiu, carele cuprinde in sine enunciatulu conferentiei referitoriu la atitudinea Romaniloru fácia de fiitórele alegeri dietali, si program'a partidei nationale romane din Ungari'a etc.

Cu deosebire se atrage atentiunea tit. Domniei-Vóstre la aceea giurstare, cá solidaritatea intru care s'a legatu natiunea prin reprezentantii sei legali, recere cá acolo, unde prin conferentia s'a recunoscutu de oportuna alegerea de deputati dietali, se se votedie numai pentru atari individi, cari se voru deobliga — si despre cari se póte presupune, cá voru lupta intru tóte in sensulu programei mai susu acluse.

Preste totu Ve rugamu a fi cu deosebita atentiune la decursulu afaceriloru electorali si a vighia, cá alegatorii romani se nu fia sedusi in directiuni contrarie celoru satorite prin conferenti'a nóstra generala electorala.

Sibiu, in 8 Juniu n. 1881.

Comitetulu electoralu permanentu“.

In locu de a trage si inpinge mereu pe comitetu, cum se intempla óre, cá nici macaru la doue septemani dupa conferentia, adeca dela 1 Juniu

n. încôce nici trei comitete de cluburi nu'si luara timpu spre a informa comitetulu centrale despre unele inpregiurari absolutu necesarie, că se fia cunoscutu de cătra acesta, pe care inse elu este constrinsu a le culege din diarie straine, inse sau falsificate, sau incaî mutilate. Au ajunsu de ex. că se spuna mai antaiu diarele germane, că alegatorii romani brasioveni au decisu in unanimitatea a tinea strinsu la program'a stabilita in conferenti'a generale dela Sibiiu, precum a se si abtinea dela alegeri, éra despre Dobreni, din diarele magiare, că ei cu Ilienii aru fi can idatu pe Lud. Lázár, pentru-că vedi dta, acela le-a vorbitu si romanesc.

Din Ungari'a comitetulu abia scia pãna alaltaeri despre cinci barbati, cari isi pusera candidatura loru in totu atâtea colegie elect. Fãra informatiuni de acestea, ce pôte face si celu mai energiosu comitetu? Informatiunile nu se sugu din degete, ci se dau prin ómeni fôrte inteligenti si fôrte devotati; pentru-cã in sensulu acelora se se póta luã mesuri ulterioare.

Unde ati mai vediutu guberne fãra prefecti si subprefecti, comitete fãra informatori si agenti?

— Acum cá nici-odata! Dupa scirile venite noue eri si alaltaeri, confratii nostrii din Ungari'a, decisi a participã la alegeri asia, cá se trimite la viitóri'a dieta càtu se pôte mai multi barbati fruntasi, bravi aparatori ai drepturilor natiunei, cá si ai patriei, dau mai in tôte colegiele respective de resistenti'a cea mai inversiunata a diverselor partide. Tocma pentru aceea inse datorinti'a nòstra a toturoru este, cá se le stãmu intru ajutoriu si noi, din tôte poterile si cu tôte midiulócele dictate de inpregiurari intre marginile trase de lege. Se nu crutiamu nici timpu nici ostenéla, se alergamu, se scriemu, se combatemu tradarea si minciun'a, se demascamu blastemati'a baptisata de renumitulu br. Sennyey in discursulu seu dela Posonu: Simonia.

Candidatur'a bravului amicu P. Cosma la Beiusiu e combatuta pe mórte. Inteligenti'a si toti alegatorii romani se formeie trupa compacta inpregiuru de elu; nu cumva se sparga cineva prin linii.

La Fagetu in Banatu, protop. A. Joanovicu luca din respoteri pentru Harkányi, de candidat romanu nu vrea se audia. Este acelu protopopu romanu sau serbu, sau ce prescura mananca? Candidatii romani din Satmaru se afla asemenea in strimtóre, s'au luat in inse mesuri eficaci in favórea lor.

Conferenti'a prealabile dela Beregsu a proclamatu pe bravulu advocatu Paulu Rotariu, valorosulu redactoru alu „Luminatoriului“, se prea intielege, pe basea programei dela Sibiiu, la care a colaboratu si dsa cu energia si petrundere.

Conferenti'a generala a reprezentantiloru romani din Transilvani'a, Ungari'a si Banatu tinuta in Sibiiu.

Siedinti'a III.

tinuta in 14 Maiu 1881.

(Urmare.)

Deput. Ciato (activistu): Onorabila adunare! 'Mi place a crede, cá adunarea nu va luã in nume de reu, daca cá vorbitoriu generalu cutezu a osteni si eu pe câteva momente pretiuit'a atentiune a DVóstre, dandu espresiune moderatei mele opiniuni individuale, ce o am in respectulu momentósei cestiumi supuse deliberarei DVóstre. (se audimu!)

On. adunare!

Suindu-me pe acésta tribuna, daca asi dá ascultare numai entusiasmulu generalu atítiatu prin clasic'a si monumental'a vorbire a dnului referentu Babesiu, nu asi poté decãtu se me asociedu la propunerea amicului Dr. Aureliu Muresianu, si se ve rogu a primí, „en bloc“ propunerea comisiunei de 30; fiinducã inse in timpulu modernu nici o natiune conscia de interesele sale vitale nu mai face politica de simtiemente, ci politica de interese, — pentru-cã politic'a este sciinti'a esigentiiloru, si fiindu-cã prin adoptarea parerei propuse de dnulu referentu Babesiu nu vedu salvate càtusi de puçinu interesele nòstre vitale, acum a priori trebue se me declaru in contra parerei comisiunei de 30. (sgomotu)

'Mi ierte inse onor. adunare, daca inainte de a trece la meritulu lucrului, voiu dá espresiune resimtiementulu stérnitu prin aceea parte a vorbirei altucum frumósa a dlui Diamandi Manole, (asia e!) unde dice, cá nici-unu adevratu Romanu bunu nu

póte se procéda pe alta cale, decãtu pe cea propusa de comisiunea de 30. (voci: asia e!)

Domni'a-sa este in mare eróre sustinendu asia ceva, pentru-cã eu asia credu, cá onor. adunare este prea convinsa, cumcã cu totii avemu acelasi scopu, numai in privinti'a mijlóceloru diferimu, in ceea ce eu nu numai cá nu aflu nici-unu inconvenientu, ci din contra aflu unu progresu, pentru-cã cu càtu viéti'a politica a unei natiuni este mai desvoltata, cu atãtu se inmultiescu si partidele politice, fãra cá un'a se aiba temeritatea a suspicióna pe cealalta cu lipsa de patriotismu, (nicidecum!), cá daca s'ar intemplã altucum, aru trebúi se se stinga tôte partidele politice din lume; si eu din parte'mi afidediu pe dlu Diamandi, cá de si nu acceptedu propunerea comisiunei de 30, dara am totu acelasi sinceru si viu interesu pentru cauzele nòstre nationale, pe care'lu are si Dsa (bravo!) si ori-care altulu din partidulu Dsale.

Onor. adunare!

Dupa o suferintia de mai multi seculi, in cari natiunea romana a trecut prin mai multe incercari zadarnice de a'si usurã suferintiele, nedreptatirile si injuriile ne mai pomenite in istori'a lumii (asia e, reu destulu!), éca sosesc anulu eliberarii, anulu mantuirei poporului, anulu in veci memorabilu 1848 (asia e!)

Romanii incovoiați de sarcin'a suferintieloru au salutatu cu o nemarginita bucuria ivirea acestui anu pe orizontulu natiunei (asia e!) in firm'a sperantia, cá libertatea, egalitatea si fratieta, aceste trei nobile fiice ale ceriului, care si-au eluptatu valórea cuvenita in apusulu Europei, se voru aclimatisã si in nefericit'a nòstra patria (bine ar fi fostu!)

Tare in acésta sperantia, natiunea romana la anulu 1848 si-a formulatu unu programu, pe bas'a caruia dorea a se rehabilitã in drepturile sale istorice (asia e!)

Acum intrebu onor. adunare! putere-amu realisã acésta programa prin pasivitate ori numai prin activitate? (voci: si prin pasivitate).

De si sum aplecatu a crede, cá program'a nationala numai prin activitate se pôte realisã, totusi eu asia credu, cá sub inpregiurarile de fatia aceea in totalitatea sa nu se va poté realisã nici cu un'a nici cu alt'a; nu numai pentru-cã inpregiurarile ne sunt asta-di fôrte nefavoritóre, (asia e!) dara si pentru-cã aceea contine unele puncte, care in unu statu poliglotu cá alu nostru noi de noi abia le vomu poté realisã!

Si spre confirmarea asertiunei mele ve rogu a tiné contu de faptulu, cá in anulu 1848 s'a versatu sangele aloru mai multe mii de Romani (e dreptu!) si in locu de a fi realisatu, barem o mica parte a acelui programu, amu fostu mai bine de 18 ani maltratati (dara acum?) de unu absolutismu rigoosu; éra la anulu 1863, candu Transilvani'a cá tiéra autonoma isi avea legislatiunea sa propria, de si eramu reprezentati in unu numeru destulu de considerabilu; de si regimulu si dinasti'a se pareau a ne fi fôrte aplecati; nu numai cá n'amu cercatu se profitamu de ocaziune spre a realisã acestu programu, din contra amu conlucratu la aducerea unoru dispositiuni cu totul opuse programulu nationalu, cum a fostu de exemplu transferarea tribunalulu supremu la Vien'a (asia e!)

Acum dloru, daca dvóstra cu dóue ocaziuni atãtu de favorabile n'ati potutu realisã acestu programu, ve intrebu, credeti cá prin pasivitate ilu veti poté realisã adi? (credemu!) candu inpregiurarile ve sunt neasemenatu mai vitrige?! candu interesele dinastiei s'au confirmatu cu sistem'a politica de acum? Me iertati, dara eu acésta nu o potu crede!

Asia dara daca a priori potemu vedé, cá sub inpregiurarile actuale prin pasivitate nu numai cá nu potemu realisã intregu, dara nici macaru o parte a programulu nostru nationalu; óre prudenti'a politica nu ne impune nóue acum, se ocupamu totu terenulu pe care legile si constitutionalismulu de si nefavoritriu, dara totusi ni l'au rezervatu, si in cadrulu acestora se nisuiu a exploatã atâtea avantagie câte numai se potu? cu reservatiunea mentala, cá venindu timpuri sau inpregiurari mai favorabile pentru noi, ne vomu nisui din tôte poterile a realisã tôte pretensiunile si aspiratiunile nòstre legitime (asia e!). Pentru-cã legea electorala este asupritóre, nu trebue se ne legamu manile. Se dice, cá acésta activitate ar invólve in sine o renuntiare dela drepturile nòstre istorice; parasirea stindartulu nationalu (negamu! nu'i adevratu!) Si eu dicu, cá acésta nu este adevratu; pentru-cã drepturile unei natiuni numai atunci se pierdu, candu natiunea aceea nu mai are putere a le conservã, (asia e!) sau a le recastigã.

Ungurii in anulu 1849 inca si-au facutu pro-

gramulu nationalu, prin care au declarat Ungari'a de independenta, si totusi la anulu 1866 Deak tinendu contu de factorii datatori de directiva, a inchiaiatu pactulu dualisticu (asia e!). Se ne servésca de indreptariu politic'a fratiloru Unguri dela 1863, cari au desvoltatu cea mai posibila intensiva activitate in cercurile lor de alegere, infacisiandu-se la diet'a din 1863, prin memorandumulu cunoscutu. Totu asemenea au urmatu si alte popóre.

Locuitorii din Elsati'a si Lotharingi'a inca nu sunt multumiti cu situatiunea actuala si totusi isi trimitu miculu numeru de deputati in parlamentulu din Berlinu, unde in audiulu lumii isi dau espresiune neindreptatiriloru, ce li se facu. (asia e!)

Asemenea starea esceptionala a Irlandei intru nimicu nu impedece pe Irlandezi a'si trimite deputatii in parlamentulu Angliei, cá acolo prin reprezentantii lor competentii si legali inaintea forului legalu se'si espuna injuriile, ce li se facu.

Dara la ce se mergemu asia departe, candu avemu exemple aici la noi in patria; — au nu vedemu pe natiunea sasa, care asemenea nu este multumita cu starea actuala, cu càtu zelu exploatéza dela 1865 încôce tôte avantajiele constitutionalismulu, spre a poté trimite càtu mai multi ablegati in parlamentulu tieiei. Si numai natiunea nòstra se'si impuna in astufeliu de situatiune o neactivitate de plansu? numai dins'a se stea cu manile in sinu si se lase cá contrarii nostrii politici se ne scóta din tôte positiunile?!

Se dice, cá pe lãnga deprimatórea lege electorala din Transilvani'a participarea nòstra la parlamentulu Ungariei ar fi ilusoria!

Este dreptu, cá legea electorala e càtu se pôte de asupritóre pentru noi (asia e!), dara de aici nu urméza, cá in acele 16 cercuri electorale, in care avemu maioritate absoluta, se nu alegemu, ci se lasamu pe poporu se fia exploatatu de straini; pentru-cã chiaru si 16 deputati numai daca voru fi ómeni independenti si cu ànim'a la locu, potu face multu in interesulu causei nationale; dupa-ce in parlamentulu Ungariei mai sunt si alte elemente, cu cari in un'a sau alt'a afacere ar poté face cauza comuna (asia e!)

Si apoi eu nici nu punu pondu asia mare pe numerulu deputatiloru, numai càtu cei alesi se fia destoinici a salvã prestigiulu nationalu! Modalitatea afirmata de dep. Diamandi Manole, cá noi aci acasa se aducemu inainte plansorile nòstre si nu prin deputati in parlamentulu tieiei, e nesuficienta, nu este usanti'a si nu ajuta scopulu dupa parerea mea (asia e!), si nu pôte nici odata substitui si pe celu mai micu numeru de deputati, cari aru poté luptã in diet'a tieiei pentru interesele natiunei nòstre; cu tôte cá scimu din istori'a parlamentelor, cá de multe ori unu votu decide.

Au nu ve aduceti aminte, cá pe Ludovicu alu XVI-lea cu maioritate de unu votu l'au judecatu la mórte, asemenea pe Thiers cu maioritate de unu votu l'au silitu a parasí postulu de presidentu alu republicei. Din motivele aceste sustinu propunerea dlui Lengeru. (se traiésca! nu se primesce!)

Dep. Joachim Muresianu (Naseudu). Se scóla se vorbésca; (strigari: Susu! susu! la tribuna! Se suie de a drépt'a presidiului) si dice:

Nu voiu osteni atentiunea onor. adunari cu vorbe multe, cà'su fetioru de catana (bravo!).

Dara nici n'am lipsa de mare ostenéla, cá-ci tôte posibilele argumente pro si contra s'au desvoltatu pe deplinu cu multa oratoria din partea dloru antevorbitori, dupa tôte regulele logicei si ale elocuentiei (asia e!)

Eu sum alesu dintr'unu tinutu, ai carui alegatori credu cá n'au lipsa de argumentare in privinti'a credintiei lor nationale (e adevratu!). Me provocu deci numai la manifestatiunile mele si ale lor, facute in decursulu timpulu fatia cu program'a Romaniloru din anulu 1848 si realisarea ei. Cu tôte aceste, cu parere de reu trebue se marturisescu, cá in districtulu Naseudului, de candu s'a declarat passivitatea, totudeaun'a s'au facutu alegeri de deputati. Si pentru-ce? pentru-cã poterei i-au trebuit deputati si si-a si alesu (reu destulu!). Eu am fostu singuru, care intru paralisarea influentiiloru straine, am primitu candidatur'a si alegerea, numai cá se'mi aperu cerculu de lupi si de coruptiune, dara in dieta de buna voia n'am intratu din Septembrie 1872 pãna in Maiu 1875.

Atunci inse amenintiatu de presedintele dietei, cá cerculu meu de alegere se va declarã de vacantu, cá se nu intre alte elemente in cercu, cá trasu de funia m'am dusu la dieta, dara la câteva dile indata mi'am strinsu bagagi'a si am venitu acasa (bravo!) fãra a mai luã parte mai multu in totu ciclulu dietei de trei ani, din Septembrie 1872 pãna in 1875, si cu aceea n'am aprobatu procederea ei.

Se revinu inse la ordine.

Program'a nationala ne este tuturoru fôrte bine cunoscuta (asia e!)

Intru acêsta imi pare bine a poté constată, că nu esista diferentia de pareri in tóta acêsta adunare, care, érași trebue se constatu mai departe, că e tocma efluculu articulului de lege XXXIII 1874, adeca alu legeri de alegere, celei esceptionale si atātu de asupritóre pentru Ardealu, si stă deci pe base egale.

Numai atăt'a imi place, că asta-di si notiunea de passivitate si activitate se esplica intr'unu tipu, care me impaca, că-ci intr'unu timpu nu de multu, activitatea mi se parea a fi esplicata că sierbirea intereseloru straine. Eu inca am fostu de acea convingere, că activitatea de până acum, luata in acelu intielesu, fôrte multu ni-o stricatu si e de condamnatu (asia e!). Activitatea de asta-di o asi laudă, candu ar avé lipsa de laud'a mea. Asta-di fiacare dintre noi apara program'a din 1848 (asia e, bravo!) si apoi eu representu alegatorii unui tinutu, cari, sciti dvóstra cu totii, cum au aparatu, parte ei, parte parintii loru program'a de pe campulu libertatii din 1848 (aprobare).

Si ce minunata coincidentia de timpu!

Nu potu se nu atragu atentiunea onoratei adunari la coincidentia de impregiurari, importante si semnificative, că comisiunea de 30 ne-a pregatitu si predatu asta-di in 14 Maiu proiectulu de conclusu, cum s'a pregatitu si otaritu in conferentia cea memorabila preliminară din 14 Maiu 1848, program'a natiunei romane, si s'a primitu cu unanimitate de adunarea cea mare nationala din anulu mantuirei 1848 cum e mane in 15 Maiu (adeveratu asia e!) in Blasiu pe campulu libertatiei.

Conferentia'nóstra decide asta-di, cum a decisu adunarea din Blasiu in 1848 mane in 15 Maiu (aprobare). Din parte'mi inca dorescu se facemu si noi, cum a facutu acea mare si memorabila adunare, se facemu aici in „Sal'a inarticularei natiunei romane din 1863“ (bravo! se traiésca! aprobare). Se facemu, că conclusulu, care'lu vomu pronuntia, că espresiune a tuturoru Romaniloru, se'lu pronuntiamu in unanimitate (asia e, bravo!), că-ci prin unitatea nóstra se garantéza solidaritatea nóstra (asia e, fôrte bine!)

Eu solidaritatea o aflu in unanimitate! Si in Blasiu s'au ridicatu că mane in 15 Maiu multi barbati si mai betrani si mai tineri si au motivatu program'a nationala in frunte cu Simionu Barnutiu, că si asta-di, candu pe lănga Babesiu, au argumentatu Baritiu, Diamandi si alti urmatori ai lui Barnutiu (aprobare).

Si atunci au fostu tineri cu nobil'a ambitiune de a'si validatá parerile prin puterea argumenteloru; dara dupa-ce si-a tinutu Barnutiu memorabil'a sa vorbire la adunarea din Blasiu, aceea ambitiune deodata s'a prefacutu in o si mai nobila abnegatiune de sine si toti s'au plecatu la puterea cuventului lui (aprobare; se traiésca!).

Asi dori deci, că bataru argumenteloru celoru ponderóse desvoltate de referentulu comisiunei Babesiu cu atăta esactitate si elocentia, care in esentia sunt asemenea, sunt analóge cu acele ale lui Barnutiu (aprobare) dela anulu 1848 se le castigamu valórea meritata (asia e!).

Lasandu la o parte tóte ambitiunile personale, se votamu unulu pentru altulu, toti pentru unulu si unulu pentru toti, se primimu cu totii unanimu propunerea comisiunei de 30! (aprobare; bravo, se traiésca!).

Presid.: Cuventulu din urma ilu are Dep. Dr. Popa, că propunetoriu.

(Va urmá.)

Sciri din Austri'a.

Certele inversiunate parlamentarie au incetatu in Vien'a numai cu prorogarea parlamentului, prin care inse spiritele nu s'au linistitu intru nimicu. Germanii nu voru se lase nimicu din suprematia loru; cechii si alte nationalitati nu lasa din drepturile loru; gubernulu isi pune tóte poterile spre a nemeri drépt'a cumpana. Poporulu? Elu au aflu din tóte acelea certe, că veniturile acelei parte de monarchie sunt astadi tocma atātu de mare pre câte fusesera inaintea dualismului din monarchia intréga adeca aprópe 410 milióne, că inse spesele trecu preste 463 milióne prin urmare érași unu deficitu de vreo 53 milióne!

— Intre scirile dilei venite dela Vien'a sunt unele fôrte interesante. La sinuciderea generalului Uchatius, care fu inmormentatu cu pompa militara intru tóte demna de unu barbatu plinu de merite pentru tronu si armata, se adaose asasinarea dio'a mare

a baronului Sothen, mare bancariu prin unu fostu inpiegatu alu seu, pe care'lu tractase in modu brutale, precum si érá camu din fire. Se dice că ucisulu a lasatu o avere de 6 milióne fl.

Renumitululu in tóta Europ'a dr. med. si professoru Skoda a repausatu.

— Maiestatea Sa imperatulu si regele a incuviintiatu demissiunea si pensionarea ceruta de cãtra generalulu f. m. l. Antoniu de Schönfeld din postulu de chef alu statului maioru; mai incolo a binevoitu a denumi in acelasiu postu pe generalu-adjutantele seu si fostu preside alu cancelariei militare f. m. l. br. Frid. Beck, érá de preside alu aceleiasi cancelarie a Maiestatea Sale binevoí a denumi pe generalulu maioru Leonida Popp (fiulu maiorului Leone Popp dela Naseudu). Maiorulu Carolu Soos de Badok dela regim. de inf. Nr. 31 (Sibiu) este numitu comandante alu batalionului de venatori Nr. 28.

— Atātu austriacii cãtu si ungurenii se incórdă din respoteri mai alesu de doi ani incóce, că se inchiaie conventiuni de cali ferate, că se ajunga cãtu mai curendu cu liniile loru preste teritoriile Serbiei, Bulgariei, Turciei la Salonieu (Tesalonica la marea egeica). Este multu timpu de candu o conferentia de patru reprezentanti instalata la Vien'a ara in pietrii si cerne tóta dio'a, pentru-că se nu fremente nici-odata. Candu le-ar fi lumea mai placuta, li se lungesce câte unu obstacolu in cale care arunca pe ai nostrii cãtu colobu dela scopu. Dupa scirile din urma Turci'a le face dificultatile cele mai multe.

Totu asia o patu austro-ungurenii si cu cestiunea Dunarei. Las' că in camer'a deputatiloru la Bucuresci in siedintiele ultime de inainte de Rosalii se audira cuvente fôrte grele in acêsta cestiune nu numai din partea opozitiunei, ci si dela uni membrii ai maioritatiei; las' că a lipsitu puçinu de nu si-a datu ministeriulu demissiunea totu din acêsta cauza, dara apoi se dice că Angli'a este decisa că se arunce tóta greutatea auctoritatiei si a puterii sale intru aperiarea libertatiei acelu fluviiu europénu, nu că dóra plutocrati'a sa nu ar mai potea de iubirea cãtra romani si bulgari, ci pentru-că asia ceru interesele sale comerciale, care o facu se introduca manufacturele si fabricatele sale in tóte piatile danubiane prin tóte tierile ale caroru tiermuri sunt spalate de apele Istrului. Éca ce scriá „Times“ diariu de cea mai mare auctoritate, inca pe la 30 Septembrie a. tr.

„Esportarile Romaniei care trecu pe la Sulina, intrecu pe acelea din totu imperiulu austriacu; de aci se poté vedea că Romani'a are la Dunarea de josu unu interesu negresitu egal, daca nu superioru aceluia alu Austriei, care nu tintesce de cãtu la aceea de a'si asigurá monopolulu practicu alu transporturiloru care trebue se fia cu totulu libere pentru tóte nationalitatile.

„Cifrele urmatóre, estrase din raportulu oficialu alu comisiunii europene pentru Dunarea de josu, probédia că Englitera are interese fôrte insemnate angajate in acêsta cestiune: In cursulu anului 1879 au esitu pe gurile Dunarei 5.394,729 cuartere de cereale (unu cuarteru echivalédia cu 12 kilogr. 700), dintre care 2.625,948 cuartere fusesera inbarcate la Braila, adeca in afara de jurisdictiunea citatei comisiunii. Éca acum cifrele care ne arata proportiunea vaseloru englese si austriace care au fostu ocupate cu transportarea acestoru marfuri: Corabii austriace 54, steamere 88; in schimb au fostu 15 corabii englese si 479 steamere. Tona giulu respectivu alu acestoru vase se repartesce in urmatoriulu modu: corabiile austriace au avutu 14,965 tone, érá steamerele 46,214; in schimb corabiile englese au avutu 14,214 tone érá steamerele 408,492; adeca tonagiulu vaseloru englese a fostu anulu trecutulu aprópe de siépte-ori mai mare de cãtu acela alu vaseloru austriace, si tonagiulu mijlociu alu vaseloru acestoru doue tieri in cursulu celoru optu ani din urma indica aprópe aceeasi proportiune.*)

„Asia cei de aici se intréba, daca Englitera va fi dispusa se lase acestu comerciulu la dispositiunea unei comisiunii, in care ea nu va fi reprezentata si densa; si se afirma că este cu potintia a se mantinea comisiunea européna, in locu de a accepta pe aceea pe care o propune ante-proiectulu austriacu.“

*) Una tona de Angli'a cá mesura de greutate face cãtu 20 cantarile (centenarie, maji) de Vien'a, sau cãtu doue mii punti (libre) de vama. Tona de capacitate face cãtu 40 urme cubice de spatiu cá corabia.

Sciri din strainatate.

Din Turci'a si Greci'a. In fine dupa trei ani de alergaturi intrige, conferentie diplomatice, armari si amerintiari, adeca din Iuliu 1848 de candu cu congressulu dela Berlinu, Europ'a ajunse in septeman'a acêsta, că se védia subscriendu turculu si greculu alaturea invoirea de cestiunea unei parti mari de teritoriu din Tesali'a si Epiru la Greci'a. Cum va reusi executarea incorporarei, se va cunósce până la tótna.

In Bulgari'a este o ferbere ce se poté asemenea multu cu cea din Romani'a dela 1864 candu repausatulu Domnu Alexandru Ioanu Cusa, ajutat cu tóta energi'a de ministrulu seu de interne Michailu Cogalniceanu, prin sufragiu universale trase dictatur'a la sine si delaturandu constitutiunea de mai inainte, care nici aceea nu érá vreo póma gustuósa, impuse tieri statutululu seu. Tocma asia voiesce principele Alexandru se faca in Bulgari'a, sau daca nu'i va succede, se inchine pe bulgari santiloru Cirilu si Metodi si se se duca. Partid'a asia numita liberala bulgarésca cu fostulu ministru Caraveloff in frunte, se oppune din respoteri la planulu de dictatura alu junelui principe. Si cine ar fi mai creditu că bulgarii se aiba si partida radicala; atātu numai, că ómenii din acea partida nu sciu nici ei insii pentru-ce se numescu radicali, precum nu sciau in primavér'a trecuta cãtiva studenti desiuchiati si unele fetisióre capiate, pentru-ce se numescu nihilisti, până candu strimtorati de dn. Urechia in calitatea sa de comissariu plenipotentu alu gubernului, o incurcara dicundu, că ei asia au intielesu pe ddni professori Conta, Maiorescu si pe altii.

Multe mai au se patia si bulgarii până se li se astempere sangele si se'si traga sam'a cu proverbiiu romanescu: Da'mi Dómne ce n'am visatu, se me miru de ce-am aflu.

De altu-mentrea cauta se le si dămu dreptu; că-ci adeca dupa sclavia barbara si rusinósa de cinci sute de ani este greu ori-carui poporu a se moderá vediendu-se in libertate. Francesii si Anglii de ex. au comisu in asemenea stare de transitiune erori multu mai gróse si atrocitaii ne-numerate.

— Domnii presiedinti ai cluburiloru (subcomiteteloru) din cercurile electorali ale Ungariei si Transilvaniei precum si acei domni delegati conferentiali, carora nu li sa espedatu până acum, cerculariile comitetului electoralu permanentu sunt rugati a notificá comitetului adresa ddloru, insemnandu pe o carta de corespondentia: numele, conditiunea, sociala, domiciliulu si posta ultima si adresandu acêsta presidiului.

Corespondentie particulare ale „Observatoriului“.

Prea stimate domnule redactoru!

Conformu celoru recomandate in Nro 44 alu „Observatoriulu“ fatia cu ori-ce miscari de agitatiuni de alegere, — cá pentru de a scí a ne cunósce unii pe altii si a ne poté orientá si pentru unu altu viitoriu — se relatamu, éta binevoiti dara a luá spre cunoscintia publica, că pentru cerculu electoralu alu Iclodului mare eri in 12 se tindh conferintia destulu de sgomotósa candidatoria; sgomotósa dicu, tinendu-se aceea intr'o comuna romano-jidana, in Iclodulu mare, locu de emporiu asia dicendu, si cá in dio'a de antaiu a ss. Rosalie in curtea jidanului Aronu Hirsch óre-candu fost'a frumósa proprietate estinsa a comitiloru Eszterházi. — Nu scimu cu ce ochi va fi privindu Escellentia sa Baronulu Daniel Bánffy la acele zidiri colosale quondam de gloria feudala a cameradiloru, asta-di prefacute mare parte in machine de vinarsaria, — si cá ce impresiune i-au facutu emblema familiara — o sculptura pretiósă a acelei famillii grofese, aruncata prin acea ograda negritu. Tóte aceste inose le-au paralisatu din inalt'a pusetiune de candidatulu alu regimului (fiindu odinióra comite supremu alu Dobacei si parintele comitelui de asta-di alu Solnoco-Dobácei, si l'au consolatu firm'a sperantia, că sub egid'a fiului seu cá prefectu alu comitatului, alegerea ii va fi mai multu cá sigura, ne avendu nici contra-candidatu; despre ce l'au afidatu si cavaleresculu protopopu romanu Bene din Minthiulu Gherlei luandu, partea leului si in numele romaniloru; asia si la toaste — sub prandiu, pentru cari merite l'au si redicatu cei dela masa numai cá pe elu, cu trecutulu lui totu asia de cavalerescu! Protopopu romanu! in dio'a de s. Rosalie preocupatu cá nici odata preste anu cu mai multe afaceri religióse, sfintirea tiarinei, si altele, — se le lase, ori se le ia in calopulu calului pentru unu paharu de vinu inchinat intru compromiterea sangelui si a neamului seu, óre póte remané ne-veditu inaintea poporului seu, care ii duce prescurele, inaintea natiunei sale? Portarea si tinut'a lui judece-o onor. publicu! Si pe cine ai potutu vedé in starea mai rea cá a animaleloru — de bétu cumplitu? pe unu poporeanu alu lui chiaru din Minthiu, pe care l'au trasu de peru din drumu la o parte. Frumosu esemlu de unu pastoriu si de atari poporeni! Se dice, că dóra numai cá inspicientu se fia mai fostu

pe de laturi, si parochulu din Hesdate si Silivasiu, pôte se se iniție în cortesia pe dio'a cea luminata a alegerilor.

Preotu cu două parochii în una di de s. Rosalie? Ore ce l'ar poté justifică?

Intrebu acum, că ore santi'a sa Parintele tuturor diecesanilor preoti, Mari'a Sa Domnulu Episcopu are cunoscintia despre aceste, si de nu, se ia spre cunoscintia unele că aceste, se puna stavila astoru-feliu de resensuri anti-nationale, se nu ne calbagimu noi mirenii prin pastorii nostrii cei de atare calibru, pe cari îi iubimu, si de cari ne alipimu, până-ce'i cunoscemu că pastori buni, si nu că lupi, de cari apoi ne va căută a ne feri, si a ne lapedă. Mai fost'au si alții romanasi notari cu primarii lor, dara pe lângă acestia nu multi dintre alegatorii romani. Beti'a si-a dat prob'a sa înainte! Cum va fi la alegere? Vomu află atunci.

Unu mirénu priveghiatoriu.

— „Siebenbürger deutsches Tageblatt“ în Nrulu seu de Miercuri 8 Juniu asigurase pe lectorii sei prin publicarea unui documentu în estrasu, că protopopii si preotii din dieces'a Gherlei au primitu porunca dela arhieru, că nu numai se mérga cu totii la urna, dara se duca si pe ceialalti alegatori, si apoi se'si dea toti voturile la candidati de ai guvernului. Acelasi diariu publicandu în estrasu cerculariulu, adause dupa informatiunile sale, că si în alte periode electorali toti prelatii au fostu provocati cu totuadinsulu, că se recomande totu candidati de ai guvernului, si că odata se amerintiasse unui prelatu cu destituire, din cauza că acela nu a voitu se se amestece în cabale electorali, ci că membru alu casei magnatiloru si-a vediatu de înalt'a sa vocatiune eclesiastica si de cultura. Cerculariulu ce se afla la „S. d. Tagbl.“ suna:

Copia.

Multu On. în Christosu frate!

Apropiandu-se timpulu alegerilor de deputati dietali, spre orientarea necesaria provocu atentiunea fratiei tale, cumcă dorescu, că amesuratu intereselor nostre diecesane, Frati'a ta împreuna cu preotii tractuali se lucrati într'acolo si se ve nesuti din respoteri, că în cercurile de alegere de cari ve tîneti, se reésa candidatii guvernului, observandu, cumcă precum sum informatu, pentru cerculu de alegere alu Iclodului mare candidatulu guvernului este Escelenti'a sa Baronulu Daniel Banffi.

Ar fi cu scopu si de doritu, că la adunarile candidatore ceruale, ce acusi se voru tîné, dupa impregiurari unulu seau doi si respective cãtiva insi, si dintre fratiile vóstre se se presentedie.

'Mi vei face lucru placutu, daca eventualminte si de repetite-ori în forma privata me vei incunoscintia în asta cauza, folosindu-te în casu de lipsa de script'a presenta. Acésta o vei face cu observarea discretiei cuvenite. De altucum sperandu în tóta activitatea fratiei tale si oftandu'ti totu binele, remanu

Gherl'a, la 30 Aprile 1881.

binevoitoriu

Joanu m. p.,
Episcopu.

— Din comun'a Murasiu St. An'a de pe campi'a transilvana ni se scrie din 20 Maiu pe largu unu casu despre alegerea unui notariu de cercu pentru 4 comune, dintre care un'a curatu romanésca, alte 3 amestecate. Avendu majoritate dlu Benedictu Viciu, dlu pretoru ilu si confirmă; cu acea ocaziune inse cãtiva unguri se portara fôrte uritu, strigandu-le romaniloru: ciorecari, opincari, mojici, (harisnyás, bocskoros, paraszt), éra cei doi fii ai lui Rozsnyay baténdu cu pumnulu în mese, sbierau si racniau că ferele selbatece, până candu insusi pretorulu (subprefectulu) ne mai potendu suferi acele brutalitati, îi înfruntă si chiamă la ordine; ungurii inse au protestatu si luat recurso contra alegerei si chiaru contra pretorului. Despre romani se dice, că s'au portatu atātu de omenesce si cu atāta cumpetu, cātu insusi pretorulu a recunoscutu moderatiunea lor.

Prea mare onóre facuramu aceloru sbieratori chiaru si numai cu câte cuvente perduramu acilea din caus'a lor; totusi nu ne potemu conteni a nu atinge inca o impregiurare.

Un'a din armele usitate contr'a romaniloru este si batjocur'a ce se face de regula la ori-ce portu romanescu, fia acela anticu sau modernu, frumosu sau uritu. Se invetiamu cu totii pe poporu, că nicidecum se nu se genedie de portulu romanescu, se nu'lu parasésca, se nu'lu schimoséesa nici corcésca cu petece, cu sdrantie si croitura straina. Cea mai mare fala se'si puna ómenii pe vestmentele facute în case si în familii, de cãtra nevestele si fetele lor. Observati bine, că porturile romanesci câte au caracteru anticu, tôte sunt frumóse; urite sunt cele corcite, pe langa acea si sarace; camesi numai până în buricu, peptariu totu asia, sumanu (zeche, tiundra) numai până în sioldu, cióreci sau nadraguti strimti de'i crépa pe trupu, éra la femeii câte o fusta nespalata multicolóra acopere saraci'a, si capulu nepeptenatu ilu ascunde într'o mahrama de tégur, si acea plina de sudori. Cãtra diferentia între portulu femeiescu albu, spalatu, curatu si între acelea petece de bolta, incarcate fara nici-unu gustu pe cadavruulu omenescu. Lasati numai, că veti vedea porturi romanesci la espositiune, pe alesu si pe culesu. Atunci se vedemu, cum va ride si colegulu dela „S. d. Tageblatt“ de „catrintia cu ochielari“.

— Corespondenti'a din Alb'a-Juli'a 28 Maiu n. 1881 relativa la ceealalta totu de acolo, publicata în Nr. 36 alu „Observ.“, despre misiile esite în „Kelet“ inca din Ianuariu a. c., dascaliturile lui Josifu

Rainer, apoi critic'a despre numele Albu si cassarea limbei romanesci înainte cu 6 ani la forulu orfanalu etc.

Ne rogamu prea frumosu, că în acésta epoca memorabila pentru poporulu romanescu de dincóce de munti, în acestea momente supreme, se mai aruncamu si câte unu velu preste miseriile locali din trecutu, mai virtosu daca acelea se reducu la persóne singuratece. Se cautamu, care cum ne tînemu, éca acum a, făcia cu conclusele unanime luate în Sibiiu.

Sciri diverse.

Fagarasiu, în 14 Juniu 1881.

Stimabile Domnule Redactoru!

Ve rogu se binevoiti a da locu în colónele pretiuitulu d-vóstra diariu „Observatoriulu“ urmátoreloru sire:

Loteri'a de efecte în beneficiulu fondulu scolaru alu reuniunei femeiloru romane din Fagarasiu si giuru s'a trasu, dupa cum era ficsatu la 2 Juniu a. c. si au castigatu urmatorii Nri: 477, 506, 788, 613, 630, 594, 269, 293, 98, 552, 480, 169, 25, 353, 658, 331, 656, 205, 87, 666, 473, 298, 517, 575, 359, 238, 694, 495, 384, 530, 115, 185, 516, 639, 361, 125, 197, 601, 688, 510, 785, 434, 640, 760, 208, 420, 92, 444, 183, 774, 627, 371, 764, 686, 619, 223, 732, 742, 719, 270, 302, 329, 418, 481, 497, 772, 793, 52, 18, 416, 479, 24, 130, 262, 660, 97, 138, 8, 560 si 455.

Deci imi permitu a ruga pre toti detentorii de bilete cu numerii de susu, că în terminu de 30 de zile dela acésta publicare se binevoiasca a trimite la adress'a subsemnatei biletulu sau biletele provide cu numerii mentionati, că reuniunea se fia adusa în pusetiune a trimite indata obiectele castigate, că-ci altfelu castigurile cadu în beneficiulu fondulu reuniunei.

În fine sunt rugati toti acei domni, cari au primitu bilete de loteria spre vendiare si până astadi nu au trimisu nici biletele nici pretiulu lor, se binevoiesca fara întârziere a trimite biletele nevendute, si eventualu pretiulu lor, pentru că comitetulu reuniunei se nu fia inpedecatu a'si depune cātu mai curendu publice socotél'a despre finalulu resultatu.

Comitetulu reuniunei.

Zinca Romanu.

pres. reuniunei.

— (Dio'a de alegere) în cele patru colegie elect. Sebesiu, Christianu, Cisnadia, Nocrichu din comitatulu Sibiiului, e defipta, conformu decretulu minist. din 2 Juniu, pe 29 Juniu a. c.

Pe noi aceste alegeri trebue se ne interessedie că considerate din punctulu-de vedere alu concluseru conferentiei generale.

— (Dóue mii florini). Precum în alte periode electorali, asia si asta-data între altele se latí faim'a, că dela cutare clubu din BPest'a au sositu atāti bani. Bataia de jocu. Ce se faca cu dóue mii la 6 candidati? adeca 4 în comitatu, 2 în cetate. În comitatu sunt alegatori verificati 2917, în cetate 1403 = 4320. Se punemu că din toti acestia voru participá numai 3000. Carausi'a, perderea dileloru de lucru, merinde la cei din afara, agenti, alergatori, convocatorii la cei din lăintru, unii cu altii luati, s'aru cere celu mai puçinu 10 mii. Aici lupta partid'a „liberala“ cu cea curatu sasésca nationala.

Că dóra nu'si voru bagá si alegatorii romani lingur'a unde nu le ferbe ól'a.

Cea mai curiósa scire ni se pare că cerculédia dela S. Sebesiu, unde aru fi candidat pe unu dnu de arménu; dara nu se spune care partida l'a candidat, cea romanésca sau cea sasésca. Ori-care se fia, testimoniulu de paupertate intelectuale ar fi prea preste mesura tristu. Nóue nu ne incapa în creri o secatura cum ar fi un'a cá acést'a.

Dumineca în 12 Juniu s'au vediatu la locuitorii sasi în comunele Christianu si Apoldu scene electorali prea interesante. S'a intemplat adeca, că se ésa la fati'a loculu dintru odata candidatii ambelor parti opuse; s'au tînutu cuventari ferbinti din ambele parti, éra candu a fostu la adeca, alegatorii adunati au proclamatu între strigate de „Hoch“ aprópe în unanimitate pe dlu Gull primariulu cetatiei Sighisiór'a si pe dnulu Sleinacker, secretariu la camer'a comerc. din BPest'a, candidatulu partidei nationale sasesci, a carui programa este cea comuna adoptata în unanimitate de cãtra conferenti'a sasésca, amarita asupr'a guvernului, precum nu se mai vediuase până acum, ceea ce se pôte cunósce si din raportulu pe cātu de lungu, pe atātu de claru si instructivu alu deputatiloru C. Gebbel si H. Kästner adressatu din 1 Juniu a. c. cãtra alegatori.*)

*) Vedi suplementulu dela „S. d. Tageblatt“ din 8. Juniu a. c.

— Comitetulu centrale sasescu se asiedia astadata în Brasiovu, si program'a sa este preste asteptare energiósă. Bine că s'au saturatu si sasii din Brasiovu de rol'a cochetariei, la care se degradasera numai de fric'a inchipuita a secuiloru.

— (Convocare). Avendu în vedere conclusele conferentiei generale a delegatiloru romani, tînutu în Sibiiu în 12 Maiu a. c. precum si usulu constitutionalu, subsemnatii delegati convóca si róga prin acésta pe toti alegatorii romani din ambele cercuri ale comitatulu Fagarasiului si cu deosebire pe toti preotii, invetiatorii, notarii, primarii si intréga inteliginti'a, că ne-smintitu se participe la adunarea care se va tîné Vineri în 24 ale lunei curente la 2 ore d. a. în orasiulu Fagarasiu, la Hotelulu „cetatea Parisu“, cu care ocaziune se va face raportu despre conclusele conferentiei generale mai susu amintite, relative la atitudinea ce va fi de observatu fatia de alegerile dietali, care aici sunt fipsate în ambe cercurile pe 28 ale lunei curente.

Fagarasiu în 14 Juniu 1881.

A. Micu vicariu, J. Romanu avocat, J. Gram'a adv., H. Duvlea adv.

— (Convocare.) P. T. alegatorii romani de deputatu dietalu din cerculu electoralu alu Ighiului sunt invitati a se intruni Joi la 11/23 l. c. la o conferentia ce se va tînea în opidulu Ighiu, pentru a asculta raportulu delegatiloru dela conferenti'a din Sibiiu. Ighiu, 3/15 Juniu 1881.

Nicolau Florescu m. p.

Dr. Absolonu Todea m. p.

— (Espositiunea romana din Sibiiu). Au si inceputu a veni sciri specifice relative la espositiune.

Din giurulu Zelaului s'au avisatu până acum 89 obiecte, între cari se afla pluguri, buti, securi, clesce, pensaturi si broderii. Din Topliti'a romana va sositu unu costum nationalu femeescu si produse agricole. Din partile Satmarului se astépta tieseturi si cuseturi de canepa si de lana si palarii de paie.

Precum aflamu, comitetulu centrale de aici va adaptá gradin'a „Hermann“ cu pavilonulu ei mare pentru localitatile espositiunei, si acestu comitetu a si satoritu planulu pentru pavilóne nóue, ce se voru edificá în acea gradina.

Dela asilulu Elena Dómn'a s'a promis o participare cu manufacturi femeiesci si cu produse de arti din cele mai interesante; asia si dela câteva familii fruntasie.

Speramu că anume desemnulu liniariu, că si celu din mana libera, va fi reprezentatu mai bine decâtu ar crede ori-cine. Bravi bravissimi artistii!

— (Advocatu nou). Cu placere aflamu, că dlu Joanu Popu de Galati a depusu în dilele trecute la M.-Osiorheiu censur'a de advocatu cu bunu succesu. Ii dorimu cariera stralucita, viitoriu fericé.

În momentele punerei sub tipariu, ne vine scirea dela Fagarasiu, că jidovulu bogatu, anume Ullman dela BPest'a, ambla se castige voturile cu argumente sunatórie si cu betii. Cu legea în mana, calcati în urm'a lui si a agentiloru sei.

Pretiurile cerealeloru

si altoru obiecte de traiu au fostu la

17 Juniu st. n. în Sibiiu:

Grân, dupa cualitati	1 hectolitru fl. 7.20—8.20
Grân, amestecat	1 „ „ 6.20—7.—
Secara	1 „ „ 5.80—6.20
Papusioiu	1 „ „ 4.20—4.60
Ordiu	1 „ „ —.—
Ovesu	1 „ „ 2.30—2.50
Cartofi	1 „ „ 1.60—2.—
Mazare	1 hectolitru fl. 8.50—10.—
Linte	1 „ „ 10.—12.—
Fasole	1 „ „ 4.50—5.—

Aparate de musica.

Aceste aparate canta 4—200 piese cu séu fara espres-iune, mandoline, dobe, campane, castagnete, voci ceresci, jocu de harfe etc.

Dose cu musica

cantandu 2 până la 16 piese; mai departe necesare, port-sugare, case elvetiane, albumuri de fotografii, necesare de scrisu, scatule pentru manusi, apasatoru pentru scrisori, vase pentru flori, etuis de tigarete, tabathiere, mese de lucratu, sticle, sticle pentru bere, port-monaiuri, scaune etc., tôte cu musica. Tôte acestea cu musica. Totu-deauna celu mai nou si de calitate superióra, recomanda

(22) 3—6

J. H. Heller, în Bern.

Numai pentru comande directe se garantédia originalitate; ori care altele ce nu pórtă semnatur'a mea, sunt fabricatu strainu. Fabric'a se afla în casa' propria.

Liste de prețuri, ilustrate se transmit franco.

Editoru si redactoru responsabile: **G. Baritiu.**
Tipariulu lui **W. Krafft.**